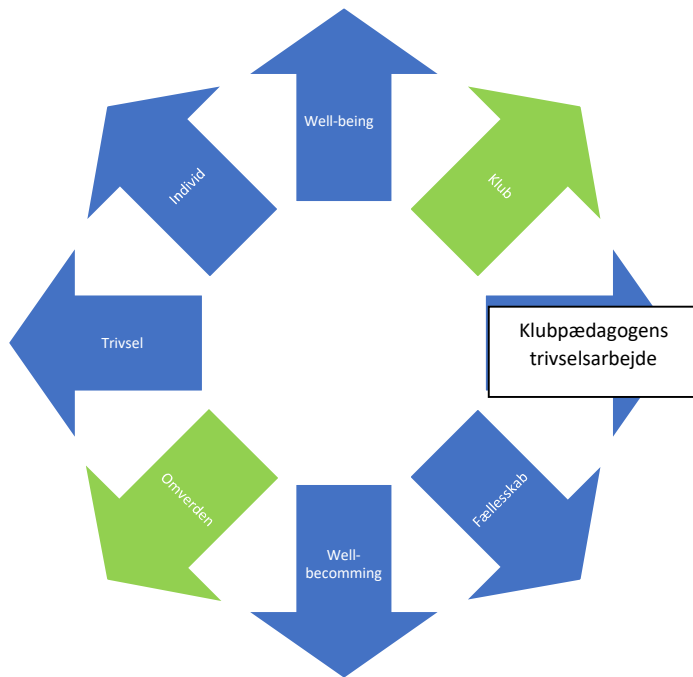

Klubpædagogers trivselsarbejde (4): Dimensionen klub – omverden.

Lea Ringskou. Lektor, Pædagoguddannelsen VIA, Campus Viborg.

Klubpædagogers trivselsarbejde mellem klub og omverden.

I apriludgaven af ASSISTEN skrev jeg en artikel om klubpædagogers trivselsarbejde. Et komplekst trivselsarbejde, der har en tendens til at blive implicit og selvfølgeligt. Jeg argumenterede for nødvendigheden af at tage livtag med selvfølgelighederne og arbejde med potentialer, dilemmaer, udviklingsmuligheder og fagsprog for at skabe mening og tydeliggøre, hvad klubpædagogerne kan, skal, gør og vil med trivselsarbejdet. I artiklen præsenterede jeg en trivselsmodel, som afsæt til praksis at arbejde med bevidstgørelse og eksplicitering af trivselsarbejdet:

Jeg lovede i artiklen, at jeg i fire efterfølgende artikler ville gå i dybden med modellens enkelte dimensioner. I artiklen her, den tredje, forholder jeg mig til **dimensionen klub-omverden**. Ud fra mit forskningsprojekt om klubpædagogers trivselsarbejde vil jeg præsentere konkrete eksempler på klubpædagogers indholdsudfyldelse og arbejde med trivsel mellem klub og omverden. I analysen sætter jeg fokus på, hvad der kendetegner arbejdet ud fra denne dimension. Umiddelbart er der en række forskellige prioriteringer og omdrejningspunkter i dimensionens to yderpunkter. Mens fokus i trivselsarbejdet i klubben er kendetegnet ved vægtning af aktiviteter, samtaler, relationer (se tidligere artikler herom) og sammenhængende trivselsindsatser over tid, synes det, der fylder i klubpædagogernes trivselsarbejde i skole, forvaltning og med forældre, snarere at være

kendetegnet ved et overvejende fokus på mistrivsel baseret på løsere, ad hoc forbindelser mellem de forskellige samarbejdspartnere. Med andre ord er klubpædagogernes trivselsarbejde varieret og forskelligartet i spændet mellem klub og omverden.

Trivselsarbejdet i klubben

I de foregående artikler (trivsel mellem well-being og well-becoming, samt trivsel mellem trivsel og mistrivsel) har jeg indkredset, hvordan aktiviteterne, samtalerne, relationerne sat sammen med værdier om med- og selvbestemmelse, dyrkning af frirum, valgfrihed og pædagogisk nysgerrighed på børnene og de unges perspektiver, er kendetegnende ved det trivselsarbejde og de trivselsforståelser, der er på spil i klubben.

Trivselsarbejdet i klubben bygger på den grundlæggende præmis, at klubben er *valgfri*. Børnene og de unge vælger selv, om de vil komme eller ej. Valgfriheden giver en særlig indgang til trivselsarbejdet. Når børnene og de unge vælger at komme af egen fri vilje, påvirker det den pædagogiske relation og indgangen til trivselsarbejdet på godt og ondt.

Af positive aspekter fremhæves det blandt andet af klubpædagogerne i projektet, at der på den måde ikke er en tvang eller et *skal*, der påvirker trivselsarbejdet. Klubpædagogerne opfattes af børnene og de unge ikke umiddelbart som en del af skolesystemet og indtager dermed en anden voksenrolle end lærerne, der har eksplicite fagkrav og krav om deltagelse:

”der er jo aldrig nogen, der bliver tvunget til noget. Og det tænker jeg jo fx er en rigtig god indgangsvinkel til en samtale (...) det [trivselsarbejdet i klubben] er nok mere på barnets præmisser, hvor man mere siger, ’Det ser ud som om du har det svært nu – du kan bare komme, hvis du har brug for at snakke om det’”.

En udfordring ved valgfriheden, kan på den anden side medføre *et lidt løst, ad hoc eller til tider usammenhængende trivselsarbejde*. Klubpædagogerne beskriver, hvordan trivselsindsatsen, især når børnene bliver større og kommer over i ungdomsklub, i perioder kan forsvinde helt ud af klubben i hverdagene, for så måske at vende tilbage efter en kortere eller længere periodes fravær. Fx her i fortællingen om en pige, der i lang tid ikke er mødt op i klubben og har været meldt ud, men pludselig melder sig ind igen og dukker op: ”Hun fortæller om fyre, forældre, hvad der ellers rør sig i hendes liv. Hun fortæller, at bedste veninden har fået en kæreste, og hun føler sig glemt. Hun ved ikke helt, hvordan hun skal forholde sig. Vi snakker om det”.

I tilfældet med de børn og unge, der vedbliver at komme i klubben, både i klubbelen for de 10-14-årige og videre ind i ungdomsklubben fra de 14-18+-årige, vidner klubpædagogernes beretninger fra den ene klub dog om et til tider meget langstrakt trivselsarbejde med og relation til den enkelte unge:

”Vi har mange der går her fra 4. klasse til de bliver 19 år og går i ungdomsklub. Vi har også mange der kommer når de bliver voksne og stadig deler oplevelser fra deres liv, forældreskab, ægteskab, huskøb eller den nye bil.”

Dette fremstår som noget særligt ved klubben som pædagogisk rum, hvor andre pædagogiske institutioner umiddelbart synes mere tidsafgrænsede, hvad angår trivselsindsatser.

Der er i den ene af projektets to klubber en række fortællinger om, hvordan de unge, når de reelt er ophørt formelt med at gå i klub, opsøger klubben eller de enkelte klubpædagoger på deres vej videre i ungdoms- og voksenlivet.

Når de opsøger klubben igen, kan det være for at fortælle om, hvordan det er gået og går dem, fortælle de er blevet forældre, har fået en uddannelse, er blevet gift eller andet. Men lige så ofte kan kontakten ske, når livet gør ondt og svære valg skal træffes:

”Det er jo fordi relationen bare hele vejen (...) Så det er jo en relation, der rent faktisk bærer ud over alt det, vi foretog os i klubben. Så fundamentet for trivselsarbejdet ligger i 4. klasse, men bæres med videre frem”.

Andre eksempler på trivselsarbejdet og -relationen, der rækker ud over selve klubårene og -tiden i denne klub, er, når de unge laver aftaler med en enkelt klubpædagog om at kunne skrive sammen over discord eller Messenger, hvis noget lige skal vendes.

I den anden klub træder dette aspekt ikke tydeligt frem. Her har klubben først for nogle år siden fået tilknyttet ungdomsklub og påpeger, at det tager tid at løbe denne del af klublivet i gang, få trukket relationerne med over og gjort trivselsarbejdet mere langstrakt.

Trivselsarbejdet i mødet med omverdenen – forældrene.

Ovenstående afsnit indkredser klubpædagogernes daglige trivselsarbejde i klubbetiden. Et arbejde præget af relationen mellem klubpædagogerne og målgruppen.

Men i projektet fremgår det også, at en del af klubpædagogernes trivselsarbejde består i at samarbejde ud af klubben om trivsel. Et samarbejde, der primært sker med forældre, forvaltning, skole og SSP omkring konkrete børn og unges mistrivsel. Det er dog indledningsvist værd at hæfte sig ved, at dette samarbejde ud af klubben omkring trivsel igen er meget forskelligartet i projektets to klubber. Der kan fremanalyseres lige så mange forskelligheder som ligheder i materialet.

Forskellighederne vidner efter min mening om, at klubbens samarbejde med omverdenen omkring trivsel tendentielt synes meget lokalt forankret og forhandlet, præget af ad hoc eller løsere trivselsarbejde, der opstår i konkrete situationer og med forskellige organisatoriske tilgange til det.

Spørgsmålet er, hvad denne uensartethed gør i forhold til klubpædagogens trivselsarbejde samlet set? Et spørgsmål, der kunne være interessant at diskutere og tage livtag med fremadrettet, men som mit materiale ikke og mit fokus i projekt ikke kan tale direkte ind i.

Samarbejdet med forældrene har andre vilkår end i andre pædagogiske institutioner. Valgfriheden og alderen gør, at størstedelen af forældrene kommer i klubben meget sjældent. Derved er muligheden for at føre uformelle samtaler, i dette tilfælde om trivsel, meget små. Det kan gøre det vanskeligere at tage trivselssamtaler hen ad vejen, fordi relationen ikke i udgangspunktet er der til forældrene:

”og det kan være en svær samtale, fordi vi ikke nødvendigvis har en relation til dem, fordi vi jo ikke ser dem her. Altså der er jo nogle børn, der går her i tre år, uden vi nogensinde har talt med forældrene”.

Når klubpædagogerne i begge klubber arbejder med at udfylde de formelle trivselsskemaer og -målinger og placerer de enkelte børn i grøn, gul eller rød position i forhold til trivsel, er de dog forpligtet på at tage kontakt til forældrene ved bekymring.

Den samme procedure synes at finde sted, hvis der i dagligdagen dukker bekymringer op, hvor det vurderes forældrene skal inddrages:

”Selvfølgelig skal vi kontakte forældrene, når der er en udfordring, og det er uanset om det er i forbindelse med, at vi udfylder trivselsskemaer eller bare i hverdagen”.

Samtidig med, den sporadiske forældrekontakt kan udfordre trivselsarbejdet, fremhæver flere af klubpædagogerne værdien i, at klubben er og bør være børnenes og de unges frirum, også hvad angår forældrene.

Trivselsarbejdet i mødet med omverdenen – skolen.

En anden væsentlig samarbejdspartner i klubpædagogens trivselsarbejde er skolen.

Når klubpædagogerne fx udfylder de officielle trivselsskemaer, skal denne viden gives videre til skolen. Det er kendetegnende ved samarbejdet med skolen om trivsel, at de to klubber her igen adskiller sig fra hinanden.

I den ene klub arbejder langt de fleste af klubpædagogerne på tværs af klub og skole. Deres opgaver er ikke nødvendigvis direkte på børnenes og de unges trivsel. Nogle af dem er ansat i specialklasser, andre hyret ind i skolen til at være på en elev i udsat position i udvalgte timer, mens mange af dem i forbindelse med åben skole kan hyres ind til forskellige aktiviteter på skolerne i kommunen. I denne klub berettes om, hvordan den løbende kontakt med skolen gør udveksling af informationer om børn og unge i mistrivsel nemmere, såfremt der altså er indhentet samtykkeerklæring fra forældrene.

I den anden klub arbejder klubpædagogerne i overvejende grad ikke i skolen. Fx er de ikke, som i den anden klub sat på til at arbejde i konkrete klasser med børn i udsatte positioner. To af dem har dog fra tid til anden varetaget forskellige valgfag, som de er blevet hyret til i en afgrænset periode. Dertil kommer, at lederen af klubben har igangsat et tættere samarbejde med skolen generelt:

”jeg har gennem de tre år, hvor jeg har været ansat i klubben kæmpet for et tæt samarbejde med skolen, for at skabe bedst mulig trivsel for de børn vi i dagligdagen alle arbejder med”.

Fælles for klubberne er en beklagelse over, at udvekslingen omkring det officielle trivselsskema, som både klub og skole er forpligtet på at udfylde, kun går den ene vej: kun klubben skal videregive deres trivselsskemaer til skolen, ikke omvendt. Ifølge klubpædagogerne gør dette samarbejdet om trivsel svagt:

”vi får ikke lov til at se deres udfyldelse af trivselsskemaerne, men de får lov at se vores. Og i den perfekte verden, så skal det jo egentlig være et samarbejde begge veje og samtale derefter. Altså ’hvorfor er han rød der, når han er grøn hos os?’ ”.

Trivselsarbejdet i mødet med omverdenen – forvaltningen.

Endelig indeholder materialet fortællinger om samarbejde med forvaltning i den ene af klubberne.

Et samarbejde der, ligesom samarbejdet med skolen, er kendetegnet ved manglende udveksling af information mellem de to parter og en oplevelse af, informationsudvekslingen kun kommer fra klubpædagogerne.

En af klubpædagogerne, der har været i klubben længe, beskriver det således:

”Jamen i gamle dage, der sendte vi en bold ind i form af en underretning til kommunen og nu kommer der ikke en bold trillende igen. Så nu er det bare næste og så kaster vi en bold ind igen (...) det er en FBI for sig, som ikke kan fortælle noget”, mens en anden en beskriver det som et ”tungt” system der er ”hamrende besværligt. Netop den der mangel på udveksling af information. Vi udveksler den vej, men der kommer aldrig noget retur”.

Klubpædagogerne efterlyser samlet set mere samarbejde, tovejskommunikation og klarere veje gennem systemet.

Handleforslag til klubpædagogers trivselsarbejde mellem klub og omverden

Mit handleforslag er (se evt. april artiklen), at den enkelte klub sætter fokus på dimensionen klub og omverden gennem *dagbogsskrivning* efterfulgt af fælles dialog og refleksionsspørgsmål på personalemøder.

Dagsbogsskrivningen kan rammesættes ved i første omgang at skrive x antal dage om aktiviteter, elementer med videre, den enkelte klubpædagog umiddelbart forstår og italesætter som trivselsarbejde mellem klub og omverden. Dagbogsskrivningen indgår som fast dagsordenspunkt på personalemøder, med plads til både den enkeltes oplevelse og perspektiver og fælles dialog. Følgende refleksionsspørgsmål kan understøtte arbejdet:

1. Hvilke eksempler har vi på langstrakt trivselsarbejde og -langstrakte trivselsarbejde i vores arbejde i klubben?
2. Hvilke muligheder kan klubbens rammer og vilkår give os i forhold til vores trivselsarbejde?
3. Hvordan kan klubbens rammer og vilkår udfordre vores daglige trivselsarbejde i klubben?
4. Hvem samarbejder vi med uden for klubben omkring trivsel?
5. Hvilke muligheder og udfordringer kan der ligge i trivselsamarbejdet med forældrene og hvordan kunne man forbedre og styrke dette samarbejde?
6. Hvilke muligheder og udfordringer kan der ligge i trivselsamarbejdet med skolen og hvordan kunne man forbedre og styrke dette samarbejde?
7. Hvilke muligheder og udfordringer kan der ligge i trivselsamarbejdet med forvaltning og PPR og hvordan kunne man forbedre og styrke dette samarbejde?

Intentionen med artiklen har været at blive klogere kendetegn og indhold i klubpædagogers trivselsarbejde gennem dimensionen klub-omverden. En dimension, der kan lede på vej til at belyse nogle af forskellighederne og dilemmaerne på tværs af det trivselsarbejde der foregår i klubben og ud af klubben.

En kollegial udforskning og eksplicitering af denne dimension kan være led i at sætte ord på, hvad klubpædagoger kan, vil og gør i deres trivselsarbejde, med respekt for den kompleksitet, der kendetegner feltet.

Litteratur.

Hansen, H. R. (2020): ”Jeg hader, hader, hader skole – mistrivsel i skolen set fra pædagogiske perspektiver ”. I: Ankerstjerne, T. (red): *Pædagogik mellem skole og fritid*. Dafolo (s.125-139).

Charlotte Brønsted, Doris Overgaard Larsen, Ole Steen Nielsen og Bent Madsen (2018): Forældresamarbejde i fritids- og klubtilbud - en upågtet praksis med oversete potentialer. Downloades gratis på: https://www.ucsyd.dk/files/inline-files/Paedagogers_udvidede_foraeldresamarbejde_om_udsatte_boern_og_unge_i_fritidsinstitutioner_6-18_aar_UC_SYD.pdf

https://www.tokeagerschou.dk/assist_assist@tokeagerschou.dk